

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀνέκδοτον Λοῦβέν

Ὁ καθηγητὴς τοῦ Παρισινοῦ Ὡδείου κ. Μαρτίας, ἀφηγεῖται χαριέστατα τὸ ἐξῆς μεταξὺ Thalberg καὶ Chopin ἀνέκδοτον: Ἡ κῆρυσσα W*** μὲ προσεκάλεσεν εἰς μίαν ἐσπέρίδα της, μόλις εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν, παρετήρησα κάποιον κύριον, νέον ἀκόμη καὶ μὲ ὕψος εὐγενέστατον. Γριγύρω του εὐρύτατος κύκλος. «Κ. Thalberg, παίξτε μας ὀλίγον», ἔλεγεν ὁ ἄνθρωπος. «Κ. Thalberg, ἀποφασίστε τέλος πάντων νὰ παίξετε». Ἐκεῖνος ὁ συμπαθὴς ξένος ἦτο λοιπὸν ὁ διάσημος πιανίστας Thalberg, ὅστις πεισθεὶς ἀπὸ τὰς τόσας παρακλήσεις πλησιάζει τὸ πιάνο. Καθ' ἣν ὁμῶς στιγμὴν θίγει τὰ πλήκτρα, ὁ θαλαμηπόλος ἀναγγέλλει τὴν ἀφίξιν τῆς κ. Γεωργίας Σάνδ καὶ τοῦ Chopin. Τὰ βλέμματα ὅλων στρέφονται μετ' ἐνδιαφέροντος πρὸς τὴν εἰσοδόν. Ἐγὼ προσηλώνω τὰ μάτια μου ἐπὶ τοῦ Thalberg καὶ διακρίνω ἐπὶ τοῦ προσώπου του στενοχωρίαν. Ὁ λόγος ἦτο εὐχολον νὰ ἐννοηθῇ. Ὁ Th. ἦτο ἡ ἀντίθεσις τοῦ Ch. Ὁ Thalberg ἔπαιζεν ἔργα τὰ ὁποῖα δὲν ἀπῆλθον ἐκφρασίαν, ἀλλὰ μόνον ἐπίδειξιν τέχνης. Ἐγνώριζε δὲ καλλίστα ὅτι ὁ Ch. δὲν ἀγαποῦσεν αὐτοῦ τοῦ εἶδους μουσικὴν ἐκτέλεσιν. Ὅθεν δὲν ἐπεθυμοῦσε νὰ εὑρεθῇ ὑπὸ τὴν αὐστηρὴν κριτικὴν καλλιτέχνου ἀνωτέρου βεβαίως αὐτοῦ. Ἦξευρε συνάμα ὅτι ὁ Ch. ἦτο φιλόφρων, ὥστε δὲν ἀμφέβαλλε ὅτι θὰ ἤκουε παρ' αὐτοῦ ἐγκώμια, τὰ ὁποῖα θὰ ἐθεώρει μᾶλλον προσβλητικά. Τι νὰ κάμῃ; Σκέπτεται πρὸς στιγμὴν ν' ἀποσυρθῇ καὶ ἐγείρεται, ἀλλ' ἡ φιλοτιμία του δὲν ἐπιτρέπει τοῦτο, ὥστε κάθηται πάλιν καὶ ἀρχίζει τὴν ἰδικήν του φαντασίαν ἐπὶ τοῦ Don Juan τοῦ Μοζάρ. Οὐδέποτε ὑπῆρξε τελειότερος ὥς πρὸς τὴν τέχνην του καὶ καταπικτικώτερος! Ἐνῶ ζωηρότατα τὸ ἐνθουσιασθὲν ἀκροατήριον χειροκροτεῖ, ὁ Ch. πλησιάζει τὸν θριαμβεύοντα ἐκτελεστήν καὶ μὲ ὀλίγας λέξεις τὸν συγχαίρει. Ὁ Th. τότε λαμβάνει ὕψος ἀξιοπρεπέστατον καὶ κατεβάζει τὰ μάτια του, σφίγγει σιωπηλῶς τὸ χέρι τοῦ Chopin, ὡς νὰ ἔλεγε: «Ἐντρέπομαι γι' αὐτὰ τὰ χειροκροτήματα. Τί εἶμαι ἐγὼ ἀπέναντί σας! Ἀπέναντι τῆς καλλιτεχνικῆς μεγαλοφυΐας σας, ἐγὼ ὁ πτωχὸς καὶ ξηρὸς βιρτουόζος!» Πράγματι δὲ ὁποῖα διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο μουσικῶν. Ὁ Th. ἐκτελῶν τοῦτο μόνον προσπαθεῖ νὰ δείξῃ τὴν εὐχέρειαν τῶν δακτύλων του καὶ τὴν δύναμιν τῶν μῶνων καὶ ἀπὸ τὸν πολὺν ἀγῶνα χάνει τὴν ἀναπνοήν του. Ὁ Chopin καὶ αὐτὸς χάνει τὴν ἀναπνοήν του, καὶ αὐτὸς παθαίνει ἀπὸ δύσπνοιαν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν ἡ ὑπερβολικὴ ἐκφρασις, ἡ βαθύτης τοῦ αἰσθήματος του εἶνε αἰτία

τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Τὴν αὐτὴν διαφορὰν παρουσιάζουν αἱ συνθέσεις των. Ἐν τούτοις, ἐσφαλμένως πιστεύεται ὅτι ὅλα τὰ ἔργα του πρέπει ν' ἐκτελῶνται ἀπαλά, διότι ἔχει συνθέσεις αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦν πολλὴν δύναμιν καὶ περιλαμβάνουν πολλὴν ζωὴν, ὡς τὰ Scherzi καὶ ὅλαι σχεδὸν αἱ Πολονέζαι. Ὁ λεπτοφυὴς ὁμῶς καὶ ὑπερευαίσθητος μουσικὸς δὲν ἠδύνατο νὰ τὰς ἐκτελέσῃ ἥρκείτο ν' ἀκούῃ τὸν Λίστ ἐκτελοῦντα τὰ ζωντανὰ αὐτὰ ἔργα του, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν εἶχε τὴν ἀπαιτούμενην ζωτικότητα.

★

Ἡ κηδεῖα τοῦ Σίλλερ

«Μετὰ βραχύτατον, ἀλλ' ὠφελιμώτατον βίον, γράφει βιογράφος τις τοῦ ἐξόχου Γερμανοῦ ποιητοῦ, ὁ Schiller ἀπέθανε τῇ 12ῃ Μαΐου, 1805. Μεταξὺ 11 ἡς καὶ 1ῃς πρωϊνῆς ὥρας ἐτάφη ἐν βαθυτάτῃ σιγῇ. Τότε ἦτο ἔθιμον εἰς Βεῖμαρ ὅπως αἱ κηδεῖαι τελῶνται ἀπλᾶ καὶ χωρὶς πομπάς. Οὐδεὶς ἐκ τῶν φίλων του εὐρίσκετο ἐκεῖ ὅπως τὸν συνοδεύσῃ εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν. Ὁ Goethe ἡσθάνει, ὁ Wolzogen ἀπουσίαζεν εἰς Nansburg. Ὁ Schwebe, εἰς ἐκ τῶν θερμῶν θαυμαστῶν του, προσεφέρθη μετ' ἄλλων φίλων του νὰ φέρωσι το φέρετρον. Ἡ πρότασις μετὰ πολλῆς δυσκολίας γίνεται δεκτὴ. Ἐκείνην τὴν νύκτα, ἡ σελήνη εἶχε ὅλον τὸ μελαγχολικὸν της φῶς, τὸ ὁποῖον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐπεσκίαζον ἐλαφρὰ σύννεφα. Ἐνῶ ἐπορεύοντο πρὸς τὸ κοιμητήριον, ἔφθανεν ἐσπενσμένως ἔφιππος ὁ Wolzogen, ὅστις ἅμα ἔμαθε τὴν θλιβερὰν εἰδησίην, ἔτρεξεν ὅπως ἐνωθῇ εἰς τὴν ἐπικήδειον ἀκολουθίαν. Μετὰ σύντομον δρόμον, ἀφίκοντο πρὸ τῆς οἰκοδομῆς, τῆς καλουμένης Rassengewölbe, ὅπου κατέβασαν τὸν νεκρὸν τοῦ προσφιλεστάτου ποιητοῦ εἰς τὸν ὑπόγειον τάφον, ὅστις διὰ παντὸς θὰ ἔμενεν εἰς τὸ σκότος. Οὔτε ἐπικήδειος μελωδία ἠκούσθη, οὔτε ἐπιτάφιος λόγος! Μόνον ἡ ἐπιβάλλουσα σιγὴ τοῦ Μεσονυκτίου! Ἀλλὰ τὴν ἐπομένην, περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἐψάλη ἡ «Νεκρώσιμος Ἀκολουθία» τοῦ Μόζαρ. Τῷ 1827, τὰ ὅσα τοῦ Schiller ἐξετάφησαν καὶ κατετέθησαν εἰς τὸν βασιλικὸν ὑπόγειον τάφον, ὅπου εὐρίσκονται μέχοι σήμερον». Ἀναμφισβητήτως ἤρμοζαν μεγάλαι τιμαὶ καὶ πομπαὶ ἐξαιρετικαὶ εἰς μεγαλοφυΐαν ὡς ἡ τοῦ Schiller, ἀλλὰ τί δὲν ἤρμοζεν εἰς τὸν μοναδικὸν Μόζαρ; Ἐν τούτοις, οἱ νεκροθάπται μόνον παρέστησαν εἰς τὴν κηδεῖαν του.

ALICE DE LAPÉRILEY